

Vlaamse Reguleringsinstantie
voor de Elektriciteits- en Gasmarkt

Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt
Graaf de Ferrarisgebouw | Koning Albert II-laan 20 bus 19 | B-1000 Brussel
Tel. +32 2 553 13 79 | Fax +32 2 553 13 50
Email: info@vreg.be
Web: www.vreg.be

Memorandum van de Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt

van 26 mei 2009

Uitdagingen en ontwikkelingen op vlak van de energiemarkt in
Vlaanderen en het Vlaamse energiebeleid tijdens de komende legislatuur

De Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) staat in voor de controle, de regulering en de bevordering van de transparantie van de elektriciteits- en gasmarkt in het Vlaams Gewest.

De VREG heeft als doelstelling de werking van de Vlaamse elektriciteits- en gasmarkt te verbeteren.

Zij kent de groenestroom- en warmtekrachtcertificaten toe voor de productie van elektriciteit en warmte uit hernieuwbare energiebronnen en warmtekrachtkoppeling en houdt toezicht op de naleving van de doelstellingen inzake hernieuwbare energie en warmtekrachtbesparing in het Vlaams Gewest.

De VREG is hét neutrale kenniscentrum over de Vlaamse elektriciteits- en gasmarkt. Ze staat ten dienste van de Vlaamse bevolking en bedrijven, maar ook van de Vlaamse Regering en Vlaamse overheid.

In het licht van deze missie en doelstellingen wenst de VREG in dit memorandum een aantal uitdagingen en aandachtspunten voor de werking van de elektriciteits- en gasmarkt, en de werking van de VREG in het bijzonder, aan te geven. Dit met het oog op de regionale verkiezingen van 7 juni 2009 en de daaropvolgende regeringsonderhandelingen.

Voor de komende legislatuur zijn dit de belangrijkste uitdagingen en ontwikkelingen op vlak van de energiemarkt in Vlaanderen en het Vlaamse energiebeleid volgens de Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt:

1. Bevoegdheidsverdeling inzake energie / overdracht bevoegdheid over distributienettarieven

Om een coherent Vlaams energiebeleid te kunnen voeren, heeft het Vlaams Gewest de bevoegdheid over de distributienettarieven nodig. Er moet blijvend gepleit worden voor een overdracht van deze bevoegdheid naar de gewesten.

De energiebevoegdheden zijn momenteel verspreid tussen het federale en gewestelijke niveau. In een voorstel van bijzondere wet, ingediend in de Senaat op 5 maart 2008, wordt voorgesteld om de bevoegdheid over de distributienettarieven voor elektriciteit en gas over te dragen aan de gewesten, evenals het prijsbeleid inzake de levering van elektriciteit en gas via distributienetten, met uitzondering van de prijzen aangerekend aan de huishoudelijke klanten (wat federaal zou blijven). De doelstelling van het uitgewerkte voorstel was tot homogene bevoegdheidspakketten te komen.

Het uitgewerkte voorstel komt hier echter niet volledig aan tegemoet. Bijvoorbeeld inzake de afbakening van het vervoer/de transmissie versus de distributie van elektriciteit en aardgas en het prijsbeleid met name met betrekking tot de huishoudelijke afnemers kunnen nog verbeteringen worden aangebracht aan het voorstel, mocht het opnieuw ter discussie worden gesteld. (Voor meer details: zie advies VREG van 29 april 2008 (ADV-2008-4, terug te vinden op www.vreg.be).

Indien de tariefbevoegdheid op distributienetniveau wordt overgedragen aan de gewesten, is het logisch om de VREG te belasten met de goedkeuring van deze tarieven.

Zodra de tariefbevoegdheid wordt overgedragen aan de Gewesten, zal een Vlaams tariefbeleid moeten worden uitgewerkt. Dit beleid moet erop gericht zijn de Vlaamse beleidsdoelstellingen inzake energie te ondersteunen.

De VREG wenst ook een rol te spelen bij de uitwerking van een Vlaams tariefbeleid. Zo wenst zij te onderzoeken of het niet mogelijk is om een uniform distributienettarief in te voeren voor het hele Vlaamse Gewest. Dit ten bate van de marktwerking, aangezien het de leveranciers makkelijker moet maken om prijsvoorstellen over te maken aan potentiële klanten en de afnemers makkelijker maakt om prijsvoorstellen te vergelijken. Per netbeheerder zouden nog steeds individuele nettarieven moeten worden voorgelegd en goedgekeurd, maar aan de eindafnemer zou enkel het uniform nettarief worden aangerekend. Via verrekening van dit uniform distributienettarief tussen de netbeheerders, op basis van de individueel goedgekeurde nettarieven met een zekere stimulans naar efficiëntie en effectiviteit toe, kan dit ingepast worden in de huidige structuur van de distributiesector.

In het toekomstig Vlaams tarievenbeleid moeten ook voldoende (positieve en negatieve) prikkels worden ingebouwd voor uitvoering van marktfaciliterende en beleidsondersteunende taken (bijvoorbeeld de uitvoering van openbardienstverplichtingen) door de distributienetbeheerders. Het toekomstige Vlaamse tarievenbeleid moet ook het Vlaams beleid inzake de bevordering van decentrale productie ondersteunen. Er moeten adequate, maar faire tarifaire prikkels komen voor producenten van decentrale productie (zowel op het vlak van aansluiting als operationeel).

Tenslotte zijn de uitdagingen voor de distributienetbeheerders en de werkmaatschappijen voor de komende jaren groot. Investeringsprojecten op vlak van de uitbreiding van het aardgasnet, intelligente meters en slimme netten, aansluiting van meer decentrale productie,... zullen bijzonder veel nieuwe middelen vergen. Dit aspect dient voorbereid en ondersteund te worden door het beleid.

In de komende legislatuur moeten één of meerdere samenwerkingsakkoorden worden gesloten met de federale overheid en de andere gewesten.

Deze samenwerkingsakkoorden moeten betrekking hebben op volgende onderwerpen:

- de vertegenwoordiging van de gewestelijke regulatoren in Europa (zie verder onder 2.1.)
- de uitwisseling van steuncertificaten (zie verder onder 3.3)
- de organisatie van de werking van de elektriciteits- en gasmarkt (zie verder onder 4).

2. Het Derde Europese Energiepakket

Het Derde Europese Energiepakket zal moeten worden omgezet in de Vlaamse energiewetgeving voor wat de gewestelijke bevoegdheden betreft. Deze omzetting moet toelaten de werking van de energiemarkt te verbeteren in het voordeel van de Vlaamse energieafnemers.

Op 22 april 2009 bereikten het Europees Parlement en de Europese commissie een akkoord over vijf nieuwe richtlijnen, die samen het Derde Energiepakket ("third package") van de Europese commissie uitmaken.

De nieuwe Elektriciteits- en Aardgasrichtlijnen, die deel uitmaken van dit pakket, moeten worden omgezet zowel op federaal, als op gewestelijk niveau.

Op Vlaams niveau zal daarbij aandacht gegeven moeten uitgaan naar volgende onderwerpen:

- versterking autonomie en rol van de VREG
- opmaak regeling rond privénetten
- kwaliteit van dienstverlening van de leveranciers en de rechten van de energieconsument
- invoering intelligente energiemeters (zie verder onder hoofdstuk "Vlaanderen in Actie").

2.1. Versterking autonomie en rol van de VREG

De Vlaamse Regering zal de autonomie, taken en middelen van de Vlaamse energieregulator VREG vrijwaren en waar nodig versterken.

Een sterke en onafhankelijke regulator is nodig voor een goede marktwerking.

De VREG beschikt over de nodige autonomie. Zij is een extern verzelfstandigd agentschap met een eigen dotatie en raad van bestuur. Er zijn voldoende waarborgen ingebouwd in de wetgeving om haar onafhankelijkheid ten opzicht van

de sector en de politieke overheid te bewaren. Het is echter noodzakelijk dat de autonomie van de VREG wordt gevrijwaard in de komende jaren.

Bij de samenstelling van de raad van bestuur moet respect getoond worden voor de onafhankelijke rol van de regulator en moet worden gezorgd voor de inbreng van de nodige specifieke competenties.

De taken en bevoegdheden van de VREG dienen te worden uitgebreid. Een logische uitbreiding is de toekenning van de taak tot goedkeuring van de distributienettarieven, zodra deze bevoegdheid wordt toegewezen aan de gewesten. Maar het is ook wenselijk om andere taken toe te wezen aan de VREG, zoals kwaliteitsmonitoring van de dienstverlening van de leveranciers (zie verder).

De VREG wenst ook Europees een rol te spelen en samen te werken met de regulatoren van andere lidstaten rond de distributie van elektriciteit, de decentrale productie, de sociale energiemaatregelen en bescherming van de energieconsument. Op dit moment wordt echter enkel de federale regulator CREG erkend als Europese gesprekspartner door de andere regulatoren. Een formalisering van het Forum van Belgische Energieregulatoren, het huidige overlegplatform van de vier Belgische energieregulatoren, zou een oplossing kunnen bieden voor dit probleem. Het Forum kan het Europees aanspreekpunt worden voor de Belgische Energieregulatoren. Dit zou kunnen worden geregeld via een samenwerkingsakkoord met de federale overheid en de andere gewesten.

De VREG dient te kunnen beschikken over de nodige personen en middelen om haar taken uit te voeren. Toekenning van nieuwe taken en bevoegdheden aan de VREG, wijzigingen in de wetgeving met betrekking tot de groenestroom- en warmtekrachtcertificaten en het opleggen van bijkomende verplichtingen aan leveranciers en netbeheerders die gecontroleerd moeten worden door de VREG, eisen deze bijkomende personen en middelen. Maar ook de uitvoering van de taken die reeds aan de VREG zijn toegewezen komen momenteel onder druk als gevolg van de grotere naamsbekendheid van de VREG (en de daaruit volgende werkdruk als gevolg van het beantwoorden van vragen en klachten) en het succes van de Vlaamse groenestroomdoelstellingen. In de volgende legislatuur dienen de nodige bijstellingen en maatregelen te worden genomen, inclusief door de VREG, om deze situatie te verhelpen.

2.2. Privénetten, directe lijnen en directe leidingen

De Vlaamse regering zal een wettelijke regeling uitwerken voor privénetten, directe lijnen en directe leidingen. Deze regeling moet de rechten en plichten bevatten van de beheerders van deze netten en leidingen en de afnemers die erop zijn aangesloten. De bouw van nieuwe privénetten, directe lijnen en directe leidingen moet beperkt blijven tot projecten die een duidelijke maatschappelijke meerwaarde bieden.

De nieuwe Europese Elektriciteits- en Aardgasrichtlijnen bieden een basis om een definitieve en duidelijke regeling op te bouwen met betrekking tot privénetten (in de Europese richtlijn vermeld onder de nieuwe benaming "gesloten distributienetten"). Dit zijn netten die gebruikt worden voor de distributie van elektriciteit binnen een bepaalde geografisch afgebakende (vooral industriële of commerciële) locatie, waarbij het privénet hoofdzakelijk dient voor de levering van elektriciteit of gas aan de eigenaar of beheerder van het privénet of waarbij de levering van elektriciteit en aardgas via het privénet aangewezen is omdat de exploitatie of productieprocessen van de gebruikers van dat systeem om specifieke technische of veiligheidsredenen geïntegreerd zijn.

Ook wat betreft directe lijnen en directe leidingen (een elektriciteits- of gasleiding die een producent of leverancier verbindt met zijn eigen vestigingen, dochterondernemingen of klanten), dient een duidelijke regeling te worden uitgewerkt.

Deze regeling moet de rechten en plichten bevatten van de beheerders van deze privénetten, directe lijnen en directe leidingen en de afnemers die erop zijn aangesloten. Deze rechten en plichten moeten in lijn zijn met de Europese Elektriciteits- en Aardgasrichtlijn. Bij het opstellen van deze regeling zal er over worden gewaakt dat geen onnodige lasten worden opgelegd aan de eigenaars en beheerders van deze privénetten, directe lijnen en leidingen.

De toelating voor de aanleg van een directe lijn of directe leiding buiten de eigen site moet afhankelijk worden gesteld van een weigering tot toegang tot het distributienet omwille van capaciteitsredenen en/of van het ontbreken van de wil van de distributienetbeheerder om deze capaciteitsproblemen op redelijke termijn en op een redelijke manier te verhelpen.

De maatschappelijke efficiëntie moet voorop staan. Daarom is het nodig om de bouw van nieuwe privénetten, directe lijnen en directe leidingen af te remmen, althans in zoverre deze leiden tot de uitbouw van parallelle infrastructures. Indien de drijfveer voor de aanleg van nieuwe privénetten, directe lijnen en directe leidingen het ontwijken van (distributie)tarieven is (freeridgedrag), moet hier niet op worden ingegaan. De uitwerking van specifieke tarifaire maatregelen voor de aansluiting van deze netten en leidingen op het distributienet (inclusief compensatie voor de nodige versterking stroomopwaarts) en het gebruik van het distributienet als back-up voor deze netten en leidingen kan mogelijk dergelijk freeridgedrag voorkomen.

2.3. Kwaliteit van dienstverlening van de energieleveranciers

De Vlaamse Regering zal de VREG de taak opleggen om de kwaliteit van dienstverlening van de leveranciers in het Vlaams gewest te monitoren teneinde de huishoudelijke afnemers toe te laten een geïnformeerde leverancierskeuze te maken.

De Elektriciteitsrichtlijn voorziet in een rol voor de regulator als toezichthouder op de kwaliteit van dienstverlening van zowel netbeheerders als energieleveranciers. Wat leveranciers betreft gaat dit onder meer over aspecten zoals facturatie (inclusief voorschotfacturatie), klachtenbehandeling en informatieverlening.

Momenteel worden geen verplichtingen opgelegd aan leveranciers betreffende de kwaliteit van hun dienstverlening. Tot nu toe wordt vertrouwen gesteld in het principe van de vrije markt. Leveranciers die geen goede dienstverlening aanbieden, zullen hiervoor gestraft worden door hun klanten die dan naar andere leveranciers zouden overstappen. Sommige afnemers nemen ook genoegen met een beperkte dienstverlening, indien dit leidt tot lagere prijzen. Hoewel de VREG vaak klachten ontvangt met betrekking tot de kwaliteit van dienstverlening van de leveranciers, meent zij dat het bovenstaand principe moet worden bewaard.

Het is wel noodzakelijk om het vertrouwen van de burger in de vrije markt te vergroten door een neutrale monitoring van de dienstverlening van de leveranciers, bijvoorbeeld op het vlak van de dienstverlening van de call centers van de leveranciers, de tijd die nodig is voor leveranciers om een afdoend antwoord te bezorgen op vragen en klachten van hun klanten, het aantal klachten dat gericht wordt aan de leverancier zelf of aan de ombudsdiensten met betrekking tot de leverancier, ... De kwaliteit van dienstverlening moet daarbij objectief en kwantitatief worden gemeten.

De resultaten van deze monitoring moeten bekendgemaakt worden aan de afnemers, zodat deze een geïnformeerde leverancierskeuze kunnen maken. Zo kan de huidige leveranciersvergelijking op de website van de VREG, die momenteel vooral een vergelijking mogelijk maakt op basis van prijsniveau en "groengehalte" van de leverancier, verrijkt worden met een vergelijking op basis van de kwaliteit van dienstverlening.

In het Energiedecreet is recent een decretale basis voorzien zodat de Vlaamse Regering openbaredienstverplichtingen kan opleggen aan de leveranciers betreffende deze aspecten. De VREG wil deze taak op zich nemen, mits haar daartoe de nodige personele en financiële middelen ter beschikking worden gesteld.

3. De nieuwe Europese richtlijn inzake hernieuwbare energiebronnen

Bij de omzetting van de nieuwe richtlijn met betrekking tot hernieuwbare energiebronnen moet gebruik worden gemaakt van elementen uit de richtlijn die toelaten de werking van de Vlaamse certificatiesystemen concreet te verbeteren.

Het Europees Parlement heeft op 19 december 2008 haar goedkeuring verleend aan de Richtlijn ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare energiebronnen. De Lidstaten worden elk belast met de omzetting van deze Richtlijn binnen de 18 maanden na de publicatie ervan in het Publicatieblad van de Europese Unie.

Volgende onderwerpen komen bij deze omzetting aan bod:

- de aanpassingen aan de garantie van oorsprong
- de aansluiting van de decentrale productie en de uitbouw van de netten
- de doelstellingen inzake hernieuwbare energiebronnen
- de toepassing van duurzaamheidscriteria.

De VREG wenst betrokken te worden bij de omzetting van deze nieuwe richtlijn in het Vlaams energiebeleid, met name wat betreft de eerste drie aspecten.

3.1. De garantie van oorsprong

De Vlaamse Regering zal de garantie van oorsprong als centraal concept voor de bepaling van de herkomst van de elektriciteit verfijnen door deze los te koppelen van het steuncertificaat.

Op vandaag is de garantie van oorsprong ingebed in het groenestroom- of warmtekrachtkoppelingcertificaat. De keuze hiervoor moet gezien worden in historisch perspectief, waarbij het a priori onduidelijk was welke steun voor decentrale productie door de Europese Commissie als geoorloofd zou worden beschouwd.

Met het Energie- en Klimaatpakket valt deze onduidelijkheid weg, en kunnen de twee concepten (steuncertificaat enerzijds en herkomstgarantie anderzijds) worden losgekoppeld. Dit zal de marktwerking bevorderen, evenals een transparante prijsvorming toelaten voor het steuncertificaat enerzijds en het oorsprongscertificaat anderzijds.

Belangrijk is tevens de beperking van de levensduur van een garantie van oorsprong, en de Europese harmonisatie van het concept. Dit moet toelaten om de consument een correctere melding te doen van de herkomst van de geleverde elektriciteit.

3.2. De aansluiting van de decentrale productie

De Vlaamse Regering moet ijveren voor een coherent kader (tarieven, voorwaarden voor aansluiting en exploitatie, investeringen in netten), dat de inpassing van decentrale productie-eenheden in de netten en in de markt ondersteunt.

Zowel bij aansluiting als in exploitatie moet voorrang gegeven worden aan productie-installaties op basis van hernieuwbare energiebronnen of kwalitatieve warmtekrachtkoppeling. De voordelen die aan deze installaties worden gegeven, moeten wel de nodige prikkels bevatten om de kost voor de uitbouw en exploitatie van het net te beperken.

Daarnaast moet de ontwikkeling en het beheer van de netten rekening houden met de specifieke uitdagingen die worden gesteld door een veranderd energiestroomprofiel. Dit moet op een oordeelkundige manier gebeuren zodat de voordelen van de decentrale productie maximaal kunnen worden benut en de meerkosten inzake infrastructuur kunnen worden beperkt.

Om hieraan tegemoet te komen:

- moet een ruimtelijk planningskader worden voorzien zodat netbeheerders en producenten de aansluitingsmogelijkheden kunnen onderzoeken;
- moeten alle steun- en tarifaire maatregelen (certificatensteun, vrijstellingen van heffingen, tarieven voor aansluiting en gebruik van het net,..) op elkaar afgestemd worden en uitgaan van een coherente beleidsvisie;
- moeten aanvullende regels worden opgesteld voor de aansluiting en de exploitatie van productie-installaties, onder andere door een stimulans in te bouwen om de omvang van decentrale productie-installaties zo goed mogelijk in relatie te brengen tot het verbruik ter plaatse;
- moet de uitvoering van de openbaardienstverplichtingen ter bevordering van decentrale productie zo efficiënt mogelijk worden aangepakt.

3.3. De doelstellingen inzake hernieuwbare energiebronnen

De Vlaamse Regering bevestigt het steunsysteem via certificaten en houdt de meerkost voor de consument onder controle.

De steunsystemen met certificaten zijn niet perfect, maar hebben de afgelopen jaren wel gezorgd voor een stabiel kader waarin een groot aantal nieuwe productie-eenheden het licht zagen. Met deze systemen worden de "centrale" producenten minder dominant, en worden de decentrale producenten in de marktwerking ingeschakeld.

De VREG pleit ervoor om dit systeem te handhaven, maar het systeem bij te sturen, zodat de meerkost voor de consument beperkt kan blijven en er toch voldoende garanties voor investeerders blijven.

- De modaliteiten van deze systeemaanpassingen moeten verder worden bekeken met de betrokken overheden in het kader van de nationale actieplannen die aan de Europese Commissie moeten worden voorgelegd. Uitwisselbaarheid van steuncertificaten is een mogelijke piste om de maatschappelijke kost voor het behalen van de doelstellingen te beperken. In eerste instantie kunnen de onderzoeksinspanningen met het oog op de uitwisseling van steuncertificaten met Wallonië en Brussel opnieuw worden opgenomen.
- Daarnaast kan ook onderzocht worden of de opkoopverplichting door distributienetbeheerders efficiënter kan worden georganiseerd door gebruik te maken van de productiegegevens en de gegevens over decentrale producenten in hun netten (vermijden van het dupliceren van administratieve handelingen).

Het systeem van groenestroomcertificaten maakt het momenteel economisch interessant om primaire energie om te zetten in elektriciteit. Er zijn echter situaties waar het technisch-energetisch efficiënter is om de hernieuwbare energiebron om te zetten in warmte in plaats van elektriciteit. Een steunregeling voor nuttig gebruik van groene warmte of voor injectie in het aardgasnet van (kwalitatief) biogas zou zich erop moeten richten om de energetisch meest efficiënte aanwending van de hernieuwbare energiebron te bevorderen.

Het is mogelijk om deze steun vorm te geven via een certificatenstelsel voor nuttig gebruik van warmte/koude uit hernieuwbare energiebronnen. De VREG heeft in dit kader nuttige ervaringen opgedaan met de bestaande systemen van groenestroom- en warmtekrachtcertificaten, waar dezelfde criteria aan bod komen bij de beoordeling en opvolging van de aanvraagdossiers. In voorkomend geval is het opportuun om de VREG te betrekken bij het opstellen van een dergelijke steunregeling en te belasten met de uitvoering ervan.

4. Verbetering van de marktwerking als doelstelling voor het Vlaams energiebeleid

De Vlaamse Regering zal blijvend steun geven aan het uitwerken van nieuwe en efficiëntere organisatieregels (een "nieuw marktmodel") voor de elektriciteits- en gasmarkt in het Vlaams Gewest. Zij zal zorgen voor een kader waarin de VREG, in overleg met de markspelers en de andere Belgische regulatoren, dit nieuwe marktmodel mee kan uitwerken.

We gebruiken het begrip “marktmodel” hier als het geheel van regels en afspraken, rollen en verantwoordelijkheden dat bepaalt hoe de marktorganisatie georganiseerd wordt en de marktwerking in de praktijk verloopt.

Concreet zullen tijdens deze legislatuur belangrijke stappen gezet worden naar het nieuwe marktmodel:

- de nodige hoofdlijnen van de nieuwe en efficiëntere organisatieregels voor de energiemarkt zullen in wetgeving moeten worden gegoten;
- om de werking van de markt efficiënter en met een hogere kwaliteit te laten verlopen en dus minder fouten te veroorzaken die de energieverbruikers hinderen, wordt een soort “kruispuntdatabank” voor energie opgericht (een centraal clearing house) waarbinnen de informatie beschikbaar gesteld en uitgewisseld wordt die nodig is voor de facturatie van eindafnemers, het veranderen van energieleverancier, het verwerken van een verhuizing van energieafnemers, het toekennen van gratis stroom, de uitvoering van andere openbaredienstverplichtingen die de Vlaamse overheid opgelegd heeft aan de distributienetbeheerders en de energieleveranciers,...;
- dit nieuwe marktmodel en het centraal clearing house zullen al voorbereid moeten zijn op de invoering van intelligente energiemeters (zie verder onder punt 6).
- om de werking van de energiemarkt beter uit te tekenen en te sturen, is een overlegorgaan noodzakelijk, waarbinnen de marktspelers en de regulatoren kunnen overleggen en voorstellen kunnen formuleren over de werking van de energiemarkt. Om de efficiëntie en de kwaliteit van de marktwerking te verbeteren, zouden een aantal afspraken best gebeuren op niveau van de verschillende gewesten, met medewerking van de federale overheid. Daarom is het sluiten van een samenwerkingsakkoord met de federale overheid en de andere gewesten als basis voor dit overlegorgaan wenselijk. Op die manier kan het huidige basismarktmodel op supra-regionale schaal behouden blijven, dat gevormd wordt door een uniforme ‘sokkel’ van basis marktprocessen (leverancierswissel, verhuis,...) in de drie gewestelijke markten.

Het verbeteren van de werking van de energiemarkt is een volwaardige doelstelling voor het Vlaams energiebeleid, omdat het de belangen van de huishoudelijke en professionele energieverbruikers centraal stelt en omdat het toelaat de openbaredienstverplichtingen op sociaal en ecologisch vlak, efficiënter en met meer kwaliteit uit te voeren. Bovenop de gemeenschappelijke sokkel heeft het marktmodel immers een aantal regionale aspecten om invulling te geven aan sociale en andere openbaredienstverplichtingen, waarmee dus uitvoering gegeven wordt aan het Vlaams energiebeleid. Dit regionaal beleid moet behouden blijven, maar de regulatoren zouden gezamenlijk moeten onderzoeken welke best practices – na politieke goedkeuring – tot meer efficiëntie zouden kunnen leiden indien ze op uniforme wijze in de drie gewesten worden toegepast.

5. Onafhankelijk distributienetbeheer in Vlaanderen

De Vlaamse Regering zal de uitvoering voorbereiden van het decreet op de intergemeentelijke samenwerking, dat moet leiden tot de volledige ontvlechting van de distributienetbeheerders tegen 2018, om zo een gelijk speelveld op de energiemarkt te realiseren.

Het Decreet intergemeentelijke samenwerking legt volledige ontvlechting op tegen 2018. Hoewel Vlaanderen op dit vlak verder staat dan de meeste Europese lidstaten, vormen onafhankelijke en neutraal opererende netbeheerders een noodzakelijke voorwaarde voor een goed functionerende energiemarkt. Het decreet op de intergemeentelijke samenwerking is dan ook een belangrijke stap in het realiseren van een gelijk speelveld en daardoor het creëren van vertrouwen in de werking van de energiemarkt bij de energieafnemers en de energieproducenten. Dit mag dus niet opnieuw ter discussie worden gesteld.

6. Vlaanderen in Actie!

Het Pact 2020 VIA, toekomstbeeld duurzame economie, stelt duidelijke doelstellingen voorop inzake de invoering van intelligente energiemeters en slimme netten. De Vlaamse regering zal de nodige beslissingen nemen hiervoor, met het oog op de verbetering van de werking van de elektriciteits- en gasmarkt en de situatie van de energieverbruikers in Vlaanderen.

De invoering van intelligente energiemeters moet het REG-beleid van de Vlaamse overheid ondersteunen en de verbetering van de werking van de energiemarkt in het voordeel van de eindverbruiker beogen. In het kader van het VIA-plan moeten nieuwe mogelijkheden gecreëerd worden om het algemeen belang en de impact op de marktwerking te bewaken bij het bepalen van technologische keuzes, vastleggen/voorstellen van functionaliteiten,.... De principes van de werking van intelligente meters en slimme netten, het vastleggen van de functionaliteiten die de intelligente meters minimaal moeten aankunnen en de doelstellingen van deze meters op niveau van de regelgeving (effecten op niveau frequentie van facturatie, tijdslijn voor uitrol intelligente meters en slimme netten, ...) vormen enkele voorbeelden hiervan.

Een actiever operationeel netbeheer moet dan weer mogelijk maken dat meer decentrale productie-installaties, veelal op basis van hernieuwbare energiebronnen of warmtekrachtkoppeling, toegang tot de netten krijgen, en moet ook leiden tot een verdere verbetering van de dienstverlening aan de eindafnemers. Op die wijze kan de uitbouw van de netten de doelstellingen van de Vlaamse Regering inzake het klimaat- en energiebeleid mee ondersteunen.